

Aandachtspunten boekenonderzoek btw

De Belastingdienst voert btw-controles uit. Bij een boekenonderzoek ziet de controle op de ingediende btw-aangiften en administratie. Het doel van een boekenonderzoek is om te bekijken of de ingediende btw-aangifte correct zijn en of er genoeg btw is afgedragen.

door mr. Carola (C.W.) van Vilsteren, Van Vilsteren BTW Advies

De Belastingdienst kondigt een btw-controle meestal aan via een brief. In deze brief staat:

- Wat de reikwijdte van het onderzoek is. De inspecteur kan deze reikwijdte uitbreiden als hij van mening is dat de bevindingen tot dusver daar aanleiding voor geven;
- De periode is waarvoor het onderzoek geldt en of het onderzoek uitgebreid wordt met andere belastingen.
- Verder staat in de aankondigingsbrief aangegeven dat de Belastingdienst en de ondernemer een datum en plek voor het onderzoek overeen moeten komen. Dit is vaak bij de onderneming of bij haar accountant.

Wordt een boekenonderzoek aangekondigd, houd dan rekening met de volgende aandachtspunten.

1: Plan een kennismakingsgesprek

Voorafgaande aan het onderzoek, is het verstandig een kennismakingsgesprek te plannen waarin afstemming plaatsvindt over hoe het onderzoek gaat plaatsvinden en welke informatie de btw-ondernemer in welke vorm moet aanleveren. Tips voor het kennismakingsgesprek.

2: Achterhaal de reden van het onderzoek

Er kunnen diverse redenen zijn. Zo kan er sprake zijn van een normaal boekenonderzoek, maar ook van een onderzoek in de branche, een onderzoek gebaseerd op big data, een onderzoek naar aanleiding van een klikbrief, een normaal bedrijfsbezoek of een derdenonderzoek.

3: Zorg dat alleen alle relevante informatie beschikbaar is

De Belastingdienst heeft een ruim inzage-recht, maar het is niet onbeperkt. De informatie die de Belastingdienst opvraagt, moet relevant kunnen zijn voor de heffing van belastingen bij de btw-ondernemer zelf en soms ook bij derden. Maar andere informatie hoeft de btw-ondernemer niet te geven.

4: Controleer ook zelf regelmatig op btw-risico's

Zijn de btw-aangiften bijvoorbeeld correct ingediend? Klopt de administratie? Weet men of vermoed men dat er wellicht fouten zijn gemaakt? Zo'n check kan bijvoorbeeld plaatsvinden door een quick scan btw uit te voeren.

5: Let op de belangrijke spelregels van het onderzoek

- Als belastingplichtige heeft men een inlichtingenplicht en een administratie- en bewaarplicht. Het niet voldoen aan deze verplichtingen, kan ernstige gevolgen hebben. Zo kan daardoor de bewijslast worden omgekeerd en verzaamd. Een ondernemer moet zijn administratie minimaal zeven jaar bewaren en informatie met betrekking tot vastgoed zelfs tien jaar. Het is daarom belangrijk oude administratie op een deugdelijke manier op te slaan/op te bergen. Administratie is overigens een ruim begrip. In principe moet alles wat is opgemaakt, worden verstrekt. Denk hierbij aan inkoop- en verkoopbonnen, mailtjes, bankafschriften, overeenkomsten, agenda-inhoud en urenregistraties. De exacte omvang van de administratie verschilt per bedrijf. Volgens de wet moeten ondernemingen een zodanige administratie voeren, dat daaruit altijd duidelijk hun rechten en verplichtingen ten aanzien van belastingen blijken.
- De Belastingdienst is tijdens het onderzoek gebonden aan het fair play-beginsel en het vertrouwensbeginsel. Het vertrouwensbeginsel houdt in dat de ondernemer mag vertrouwen op de juistheid van informatie die de Belastingdienst geeft. Tijdens een boekenonder-

zoek wordt veel gecorrespondeerd tussen de belastingplichtige en de Belastingdienst. Daarbij neemt de inspecteur soms standpunten in waaruit blijkt dat de Belastingdienst bepaalde zaken op fiscale merites heeft beoordeeld en daar geen gevolgen aan verbindt. Deze standpunten hoeven niet per se expliciet worden ingenomen. Ook impliciete standpunten kunnen soms leiden tot een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel. De Belastingdienst is gebonden aan deze ingenomen standpunten. Ook mag er geen sprake zijn van een fishing expedition. De inspecteur mag dus niet zonder richting of doel 'hengelen' naar informatie, in de hoop dat hij ergens op stuit.

6: Het is belangrijk dat de contoleur zich op zijn gemak voelt

Zorg dat de controleur in een opgeruimde en nette kamer wordt ontvangen, waar hij het verdere onderzoek kan uitvoeren. Open de onderzoeksdag met een inleidend gesprek en een kop koffie en leidt de controleur rond. Laat weten aan wie op welke tijdstippen vragen zijn te stellen. Geef correct, maar kort en bondig antwoord op de gestelde vragen. Antwoord bij twijfel over de toelaatbaarheid van de opgevraagde informatie of gestelde vragen, dat men het antwoord op het moment niet kan geven en dat men de informatie zal achterhalen. Maak aan het einde van de dag duidelijke afspraken met de controleur. Bijvoorbeeld over wanneer een concept-rapport is te verwachten of wanneer de contoleur eventueel nogmaals langskomt.

De Belastingdienst legt de bevindingen van het onderzoek vast in een controlerapport. Het is gebruikelijk dat de inspecteur eerst een concept toezendt. Het is belangrijk dit rapport goed door te lezen en te reageren op onjuistheden. Wees ook alert op volledigheid. Zijn alle zaken die onderzocht zijn vermeld? Want dat kan later van belang zijn. Wanneer over onderzochte zaken geen op- of aanmerking worden gemaakt, kan daardoor een te beschermen opgewekt vertrouwen ontstaan, zelfs voor volgende jaren.

In het conceptrapport staan de gevolgen van het onderzoek. Mocht de Belastingdienst een aantal zaken hebben gevonden die niet juist zijn, dan worden correcties, naheffingsaan- slagen of zelfs boetes aangekondigd in het controlerapport.

Nadat het controlerapport een definitieve status heeft, volgen dan de eventuele naheffingsaan- slagen. Tegen deze beschikkingen kan men bezwaar maken of in beroep gaan. Als de naheffingsaan- slag is opgelegd op basis van een extrapolatie van gegevens die in de steekproef zijn verkregen, kan het nuttig zijn om kritisch na te gaan of deze extrapolatie wel terecht is. De belastingrechter kan in een beroepsprocedure een naheffingsaan- slag vernietigen als ten onrechte een extrapolatie heeft plaatsgevonden.

BZ2024-15

BZ